

Rešenje za opstanak malih gazdinstava u Srbiji, kojih je i najveći broj, nalazi se u udruživanju u zadruge. Samo udruženi seljaci mogu imati racionalno poslovanje, koje podrazumeva smanjenje troškova uz povećanje prinosa i poboljšanje konkurentnosti

Godinama se u Srbiji smanjuje proizvodnja žitarica, prazne se obori, zemljoradnici nemaju kome da ponude i ono malo viškova robe, nemaju novca da kupe đubrivo, seme.

Uzrok svih ovih nedaća je što nema kvalitetnih zadruga u Srbiji. Dodatni problem je što je u Srbiji veoma malo uspešnih zadruga (u zemlji ima oko 2.000 zadruga, od čega je oko 1.300 poljoprivrednih) dok je u zapadnoj Evropi posao farmera bez njih nezamisliv. Već niz godina se čeka donošenje novog zakona o zadrugama. Bez njega selo najviše trpi, a mlađi radno sposobni meštani gube motiv da se i dalje bave zemljoradnjom. Za uspešniji razvoj zadrugarstva potrebna je politička volja i usklađenost na svim nivoma, od mesnih zajednica do Vlade i Skupštine Srbije. Jer, razvijeno zadrugarstvo je spas za selo i poljoprivredu. Ono omogućava da se poveća poljoprivredna proizvodnja, konkurentnost i izvoz hrane. Ovo je između ostalog zaključeno za "Okruglim stolom" na temu "Zadruga – faktor održivog razvoja poljoprivrede i sela u Srbiji", koji je održan u Kragujevcu. Okrugli sto je organizovao Odbor za selo Srpske akademije nauka i umetnosti uz podršku Privredne komore Srbije.

Više od 100 zvanica pozdravili su Slavica Kominac, zamenik predsednika Skupštine grada, a u ime SANU akademik Živorad Čeković. Akademik Dragan Škorić govorio o teškom stanju u srpskom selu uz naglasak da se od 4.600 sela u Srbiji u fazi nestajanja nalazi, svako četvrto ili oko 1.200 njih. Svesni smo činjenice da sela u Srbiji propadaju i da se smanjuje njihov broj, a što najbolje ilustruje činjenica da je više od 50.000 kuća napušteno i da je oko 500.000 hektara obradivih površina u parlogu. Sa razvojem zadrugarstva zaustaviće se nestanak sela, povećati proizvodnja i krenuti u ravnomeran razvoj svih regiona u Srbiji, rekao je Škorić.

Za "Okruglim stolom" promovisana je i publikacija SANU "Zašto i kako se organizovati u zadruge", autora Đorđa Bugarina, Danila Tomića i Branislava Gulana. Predstavljajući publikaciju Đorđe Bugarin, je naglasio da u svetu ima oko 800 miliona ljudi koji posluju preko svojih zadruga. Preko 90 miliona članova evropskih zadruga, zajednički grade svoju tržišnu i ekonomsku silu. Zadruge sa svojim članstvom, predstavljaju treću svetsku ekonomsku silu. Povezani u Međunarodni zadružni savez, jači su od većine država i multinacionalnih kompanija. To seljaci uvek treba da imaju na umu kada su u dilemi da li im treba zadruga ili ne, podvukao je Bugarin. Rešenje za opstanak malih gazdinstava u Srbiji, kojih je i najveći broj, nalazi se u udruživanju u zadruge. Samo udruženi kroz zadruge seljaci mogu imati racionalno poslovanje, koje podrazumeva smanjenje troškova uz povećanje prinosa.

Time se postiže i cenovna konkurentnost robe i bolja tržišna pozicija.

O stanju i perspektivama zemljoradničkog zadrugarstva u Srbiji govorio je profesor Poljoprivrednog fakulteta u Zemunu Miladin Ševarlić, koji je naglasio da je opstanak malih gazdinstava koji čine i većinu (čak preko 80 odsto srpske poljoprivrede) moguć jedino ako se organizuju u zadruge. U suprotnom neće opstati. On je pokrenuo i pitanje restitucije zadružne imovine. Jer, ovaj sektor je oštećen za više od dve milijarde evra po osnovu oduzetih zemljišnih površina i imovine širom Srbije, naglasio je Ševarlić. Potom je i podukao da je potrebno što pre doneti novi zakon o zadrugama, napominjući da je Srbija i osnivač Međunarodnog zadružnog saveza.

Za "okruglim stolom" provisano je i devet uspešnih zemljoradničkih zadruga u Srbiji. Svojim radom istakle su se zadruge u Azanji, Prva ženska zadruge u Vojvodini "Ruže Srema", Udruženje odgajivača goveda simentalске rase "Šumadija" u Kragujevcu, "Zelena bašta" u Saraorcima, "Agrodunav" u Karavukovu, zatim "Agronor" u Gornjem Milanovcu, zemljoradnička zadruge "Beška" u Beškoj, "Stubal" u istomenom mestu i zadruge "Srb med" u Vladimirovcima.

Branislav Gulan

[Više fotografija sa Okruglog stola u Kragujevcu, možete da pogledate o v d e.](#)